

DET SVENSKA AKADEMI MELLEMLITTERATURENS IDEALER OG COYOTES REALITET

Af Carsten Juhl

Her til aften, torsdag den 12. april 2018, imploderede så det Svenske Akademi næsten for åben skærm. Der er 11 medlemmer tilbage, for få til at uddele litteraturprisen 2018 forklarede STV.

Det er så følgerne af #MeToo og mange års fortielser om seksuel og senest økonomisk misbrug meget tæt på et "ledamot". Altså overgreb og korrupsion, som et flertal af de "Atten" har villet dække over. Og det er meget skuffende, at forfatteren og litteraturteoretikeren Horace Engdahl har ment at skulle slutte op om fortielserne og løgnene: Hvad nytter det at have beskæftiget sig med Mallarmés tilfældighedsprincipper inden for digtningen, når man intet forstår af forholdet mellem frihed og nødvendighed i etik og politik? – Fra *Beröringens ABC* til analfabetisme udi modalierne.

Men grundlæggende er dette sammenbrud godt, for store bevægelser står foran os, og det er afgørende at starte "fra oven", fra Hollywood eller fra de socialdemokratiske aristokratier i Nord-Europa: Ifølge *Washington Post* begynder Bollywood så småt at diskutere årtiers misbrug: Indiske børneskuespillere, der blev voldtaget hele tiden, og unge talenter, der uanset køn måtte indlade sig med instruktørernes og producenternes genitalier for at komme videre. Og ifølge *Le Monde* er situationen på de kinesiske universiteter næsten lige så obscøn; her er det de kvindelige studerende og forskere, der er de udsatte og misbrugte. Og samtidigt er alt dette også meget ulækkert og viser en verden af magt og slim, som kun opstandene kan få tilintetgjort. At det måtte begynde i USA, altså netop ovenfra, fra det vestlige aristokrati, indeholder sin egen logik. Her er opstandene ikke løbet ud i sandet eller blevet tilintetgjort af russiske bomber og regeringers gasning af civilbefolkningen som i Mellemøsten. Så USA måtte vise vejen:

Occupy Wall Street/Oakland, 2011
Black Lives Matter, 2013
Pussyhatte-massedemoer mod Trump, 2016
[#MeToo](#) 2017
Og "Shooting Generation", 2018.

Men det kan kun være begyndelsen. – Og det bliver samtidigt og pludselig meget klart, hvorfor den ene diktator efter den anden ønsker uindskrænket magt i disse år: Erdogan, Putin, Xi Jinping, Orbán osv. – Selv i Macrons nyligt fremsatte forfatningsudkast skal den udøvende magt styrkes over for den lovgivende: mere stat og mindre parlament i effektivitetens navn. Det er undtagelsestilstandene, der er ved at sætte sig som konventionel legalitet, men uden hele den sammenbrudte "terrorbekæmpelse" som alibi. Statseffektivitet for statseffektivitetens skyld.

#MeToo, Black Lives Matter osv. har således fat i toppen af en magtfuldkommenhed, som tenderer mod mere autoritet og ofte også mod total autoritet (Fastlandskina, SaudiArabien).

Med kønnet og racen har de imidlertid ramt så præcist, at disse bevægelser vil kunne holde sig nogle år endnu, og måske længere, såfremt andre opstande ellers kommer til igen.

Tilbage til det Svenske Akademi: For en som undertegnede, der har levet ti år i Italien, så mere end aner man de mafiøse intimideringer og en handel med tilbud, som ikke kunne afslås. Skulle skurkinden trække sig, så måtte anklageren det også uanset, om vidnesbyrdene tårnede sig op og bekræftede anklagen. Og ingen ville være "fossoyeur" eller snarere "fossoyeuse" for en så "hæderkronet" institution vel? Og hvad med litteraturen? Ville bedømmelsen af den ikke lide ubodelig skade?

Absolut ikke og tværtimod: Priser er ikke godt, og pengepriser er værre. Det siger sig selv, at det er værkerne, det gælder: Skrift og læsning, fortolkning og forståelse, når det kan lade sig gøre. Men atter og med fare for at være patetisk: At skrive og at læse har ingen pris. Den gyldighed, skrift og læsning kan opnå, vedrører kun én ting: livsfølelsen og dens trængsler.

Så det er snarere konflikten mellem litteraturens idealer og misbrugets monstrøsitet, der bliver afgørende i denne sag. Ligesom inden for filmen i USA eller Indien, eller inden for videnskaben som i Kina. Så det der kan bibringe forståelse for denne konflikt, er atter at finde i Amerika, og vi kan ty til landets indfødte og deres myte om *tricksteren* for at nå dertil. Især Raven-kredsen af myter fra den Nordre Stillehavskyst og Coyote-kredsen fra de Store Sletter. Således er Coyote legemliggørelsen af en ubegrænset appetit og samler alle laster i sig: Den er "grusom, svigefuld og liderlig", som den guddommelige Susan Feldman skrev i sin indledning til *The Story-Telling Stone – Traditional Native American Myths and Tales*. I mange fortællinger gengives Coyote som skørlevneren, der forfører sin egen datter og bedstemoder ved svindel. Og bemærk: Coyote er utaknemmelig, en stor falskspiller, der forråder sine nærmeste for at fortære alt og alle og penetrere dem efter lyst og indskydelse. Så på en måde var en *trickster* bare alt for meget for den litterære institution i Stockholm. Kun en opstand ville have kunnet gøre kål på coyoten.